

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2021-1120

25.11.2021

Landkreditt Forsikring AS

Reisesyke

Båt – ikke redningsvest – drukning – ulykke - GU – avkortning 100 % - fal. § 13-9.

Forsikrede omkom som følge av drukning i august 2019, da han falt ut av en båt. Undersøkelser av båten bekreftet at den hadde gått i ring, men sjøfartsdirektoratet fant ingen feil ved båten ved teknisk undersøkelse. Saken ble politietterforsket og henlagt, da det ikke forelå straffbare forhold. Saken reiste spørsmål om dødsfallet skyldtes en ulykke, subsidiært om skaden var forvoldt ved grov uaktsomhet i det forsikrede ikke hadde benyttet redningsvest og i så fall spørsmål om avkortningens størrelse. Nemnda bemerket at aktuelle hendelse var å anse som en ulykkesskade etter vilkårene og bemerket at ulykkesmomentet var at forsikrede falt ut av båten. Nemnda bemerket også at manglende bruk av redningsvest alene ikke kunne anses som grov uaktsomhet. Klager ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1959) omkom 2.8.19 ca. kl. 15.30 som følge av drukning.

Saken ble politietterforsket og det fremgår av forslaget til henleggelse datert 3.12.19 at forsikrede falt ut av båten:

... Obduksjonsrapporten konkluderer med drukning som dødsårsak. Det er vitneobservasjoner på at avdøde båt svingte brått og at avdøde da skal ha falt i vannet. Han ble hentet i båt og det ble forsøkt gjenoppliving uten hell.

Det er foretatt undersøkelser av båten som bekrefter at båten har gått i ring og til slutt grunnstøtt – i tråd med vitneobservasjonene. Det er ikke funnet feil ved båten som kan ha forårsaket at avdøde falt ut. ...

Hvorfor avdøde falt ut av båten er ukjent. Politiet ser ikke at videre etterforskning vil kunne avdekke dette. Det er imidlertid ingenting som tyder på at avdøde har vært utsatt for noe straffbart.

Saken foreslås følgelig henlagt da forholdet ikke er straffbart.

Politidokumentene viser at forsikrede ikke benyttet redningsvest. Været var lett overskyet, opphold, god sikt, lite vind og rundt 15 grader. Temperaturen i havet er ukjent. Et vitne har forklart:

Vitne ... sa at han kjenner avdøde fordi avdøde låner beiteland av vitnet på H. Han så avdøde komme kjørende nordover med båten. Båten til avdøde svingte brått, og vitnet så at noe falt i vannet. Båten gikk i sirkel, hvor vitnet først tenkte at avdøde snudde for å hente opp det han hadde mistet. Han hørte avdøde rope etter hjelp og forsto da at det var avdøde som hadde falt overbord. Vitnet sto ved huset sitt da han så dette.

...

Selskapet avsto krav om erstatning 17.12.19. Avslaget var begrunnet med at det ikke forelå noen ulykkesskade. Subsidiært at det var grovt uaktsomt av forsikrede ikke å benytte redningsvest noe som tilsa 100 % avkortning.

Saken ble henlagt av politiet 21.2.20.

Forsikredes etterlatte (klager) klaget over henleggelsen og anførte at den skyldtes feil med den aktuelle båttypen. Statsadvokaten opprettholdt henleggelsen 26.3.20. Klage til Riksadvokaten førte ikke frem.

Klager har i det vesentlige anført at den mest troverdige årsaken til ulykken er at forsikrede glapp eller slapp rattet, noe som resulterte i en ukontrollert sving og at forsikrede ble kastet over bord. Det er også mest sannsynlig at forsikrede skadet seg i fallet og at dette er årsaken til at han ikke klarte å svømme til land. Hendelsen må anses som en ulykke etter vilkårene. Manglende bruk av redningsvest kan ikke anses som grov uaktsomhet, jf. gode værforhold og sikt på skadetidspunktet. Uansett er 100 % avkortning for mye.

Selskapet har i det vesentlige anført at hendelsen ikke er å anse som en ulykkesskade etter vilkårene. Drukning i seg selv er ikke å anse som en ulykkesskade. Det er årsaken til at avdøde får vann i lungene som er grunnlaget for spørsmålet om ytre påvirkning. Det må sannsynliggjøres at det er en ulykkeshendelse som ligger til grunn for dødsfallet. I den dokumentasjon som selskapet har mottatt, foreligger det ikke noen opplysninger om hva som var årsaken til at avdøde kom ut i vannet og deretter druknet. Det er ikke gjort funn verken ved båten eller på kroppen som tyder på at den avdøde ble rammet av en plutselig fysisk ytre hendelse, verken før eller etter at han havnet i vannet. Drukning med ukjent hendelsesforløp, er ikke å anse som en ulykkesskade, jfr. FSN-7263, 2016-105 og 2020-179.

Småbåtloven § 23 a første ledd innebærer en plikt for alle i båter som er mindre enn åtte meter, til å ha på seg egnet flyteutstyr når båten er i fart. Forsikrede benyttet ikke redningsvest. Om forsikrede hadde hatt redningsvest ville dødsfallet sannsynligvis vært unngått. Det var grovt uaktsomt ikke å benytte flytevest.

Forsikrede hadde en reiseforsikring med en forsikringssum kr 300 000 ved død som følge av ulykke. En slik forsikring er ikke tegnet primært med tanke på risiko for å dø ved ulykke, og er ikke ment å skulle dekke opp for økonomisk tap av forsørger. Det foreligger ikke opplysninger om forsørgelsesbyrde utover gjenlevende ektefelle. Konsekvensene av bortfall av erstatning i dette tilfellet vurderes derfor å være minimale for de etterlatte, jf. AKN-2141. Selskapet vurderer saken slik at det er grunnlag for 100 % avkortning i denne saken.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om det foreligger en ulykkesskade etter vilkårene. Subsidiært om skaden er forvoldt ved grov uaktsomhet og om størrelsen av en ev. avkortning.

Selskapet har anført at drukning ikke er en ulykkesskade. Det er kravstilleren som må sannsynliggjøre at det foreligger en ulykkesskade. I denne saken druknet forsikrede etter å ha falt ut av båten han førte. Det er ikke opplysninger som tyder på at det er alternative årsaker til fallet enn den brå svingen som vitnet beskriver. Ulykkesmomentet i saken er således forsikredes fall ut av båten. Dette hendelsesforløp, hvor noe plutselig og uventet har ført til at forsikrede er falt ut av båten, er et helt annet enn det som forelå i nemndas avgjørelse FinKN 2020-179 som selskapet viser til. Forsikrede der hadde vært på fest og falt og ble funnet i fjæra med hodeskader. Han hadde en alkoholkonsentrasjon rundt 2,0 promille. I den aktuelle saken er det ikke opplysninger om alkoholinntak og det er heller ikke andre opplysninger enn det vitnet fortalte om brå sving og at noe falt i vannet. Nemnda finner det ikke tvilsomt at det foreligger en ulykke som er dekket av forsikringen.

Selskapet har imidlertid subsidiært anført at det var grovt uaktsomt av forsikrede ikke å benytte redningsvest. Med hjemmel i fal. § 13-9 kan selskapets ansvar settes ned – helt eller delvis – når forsikringstilfellet er fremkalt av den forsikrede ved grov uaktsomhet. Spørsmålet om avkortning

beror på en skjønnsmessig vurdering der det skal "legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om den forsikrede var i selvforskyldt rus" og den virkningen "nedsettelse eller bortfall av selskapets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller andre personer som er økonomisk avhengige av" forsikrede eller forholdene ellers.

En handling anses etter rettspraksis som grovt uaktsom når det foreligger et "markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende også er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet", jf. Rt-1989-1318. Selskapet har bevisbyrden for at vilkårene for avkortning er oppfylt.

Nemnda er enig i at forsikrede pliktet å ha på seg redningsvest, men kan ikke se at det er tilstrekkelig for å rubrisere forsikredes unnlatelse som grovt uaktsomt og viser til drøftelsen av overtredelse av sikkerhetsforskrifter i Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) Om lov om yrkesskadeforsikring s. 90. I nemndspraksis er manglende sikkerhetstiltak i flere tilfeller blitt ansett som grovt uaktsomt, men i saker som gjelder mangel på redningsvest er det tilleggsmomenter som alkoholpåvirkning og dårlig vær. I denne saken foreligger det ikke slike skjerpene tilleggsmomenter. Været var godt, sikten god og lite vind. Slik nemnda ser det, kan manglende bruk av redningsutstyr her ikke anses som grov uaktsomhet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).